

Efter föredraget följde årsmötesförhandlingar. Därvid framförde magister Wöldike hälsningar från Laurentius Petri Sällskapet med anledning av att en dess styrelsemedlem gästade Dansk Kirkesang. Hälsningen åhördes stående av de närvarande.

På kvällen ägde en konsert rum i Slotskirken. Den härliga orgeln av Marcussen från 1826 gav under magister Finn Viderøs skickliga händer liv åt verk av Leyding, Böhm och Couperin de Crouilly. Tyvärr är det bara fråga om några år, innan orgeln helt måste skattas åt förgängelsen. Pipverket är nämligen angripet av tennpest. — Den av domkyrkokapellmästare Hedar i Lund utgivna soprakantaten »Att du Jesus vill mig höra» (Herre Jesus, kom at høre) av Buxtehude tolkades med flöjtklar stämma av fru Gjertrud Rosenkilde Larsen. En kantat för två sopranoer av Krieger och en triosonat för två violiner och basso continuo av Couperin kompletterade programmet. Det var med en särskild känsla av högtid, som annälaren efter sex års bortovaro åter steg ut på trappan under Slotskirkens klassiska fasad. I. J.

Recensioner.

Kyrklig konst.

Olle Källström: Medeltidens ansikte. Nordisk Rotogravyr Stockholm 1945. Kr. 18:—.

Att förmedla en riktigare och sannare bild av medeltidens figurframställningar i skulptur är denna boks vällovliga syfte. Det har lyckats andre antikvarien Olle Källström att med hjälp av modern fotografikonst komma dessa skulpturer så nära man överhuvud kan komma och genom överraskande inställningar ge bilderna en ny eller fördjupad betydelse. Man kommer efter ett bläddrande i denna vackra bok till det resultatet, att våra skulpturverk aldrig varit fotograferade på ett artistiskt sätt, och i mycket få fall så att fotografien givit rättvisa åt skulpturen. Det är framför allt genom avbildandet av de-

taljer, som denna reproduktionskonst firar triumfer.

Till de utomordentliga illustrationerna har förf. anknutit en inledande text, som presenterar det förnämliga materialet. Hans synpunkt är fysionomisk och karaktärskildrande, och det är förbluffande i vilken utsträckning medeltidsskulpturen kan bli meddelsam, när man ser den från denna sida. Alla slags varelser passerar revy. Vi se Skaparen i den underfulla gotiska reliefen i Uppsala domkyrka och framställningar av den korsfäste i skiftande former, som uttrycka medeltidsteologins uppfattning av försoningen. Vi se madonnan, tidens mest älskade mänskliga gestalt, och i fortsättningen hela rader av den himmelska härskaran med helgon och änglar. Men även vanliga dödliga få komma

med såsom kungar, krigare, prelater och enkla borgare samt till slut även troll och själva djävulen.

Bildgalleriet kommer kanske läsaren att med författaren förvånad konstatera, att medeltidens människor äro tämligen lika oss själva. Men vad som väcker vårt intresse är i alla fall den skiftande mångfalden i denna skara »från gudomligheter till helgon med vardagstycke, från smidigt intelligenta kardinaler, durkdrivna i kurians diplomatiska spel, ned till fånigt stirrande gloopar från någon liten karg svensk församling med avsides liggande backstugor». I detta sammanhang framkastar förf. den intressanta frågan om dessa bildverk kunna ge oss någon föreställning om medeltidens folkmaterial. Han pekar då på en rad arbeten av utpräglad inhemska mästare såsom några dopfuntsbildhuggare samt den s. k. mästare Egypticus (Burs kyrkas portal) och många andra.

Till denna text och till bilderna an knytes en katalog, som innehåller en kort beskrivning av bilderna samt deras vetenskapliga bestämningar jämte anvisningar om litteraturen. Denna katalog är ett viktigt instrument för den, som vill fördjupa de intressen, som den vackra boken om medeltidens ansikte måste ha uppväckt hos läsaren.

Bengt Cnattingius.

Ingvar Kalm: Om Vists kyrka vid 200-årsminnet år 1945. Linnköping 1945 (Förf.). Kr. 1:—.

I samband med 200-årsminnet av Vists kyrkas byggnad har kyrkoherden teol. lic. Ingvar Kalm utgivit en kort minnesskrift om kyrkan. Han berättar sakligt och med allehanda källors hjälp om den äldsta kyrkobyggnaden. Ett studium av biskop Rhyzelius' »grundritning» 1735 hade kunnat ge en ganska säker föreställning om den medeltida byggnadsverksamheten. De två västliga travéerna motsvara det romanska långhuset, till vilket kor varit anslutet med absid (motsvarande den tredje travéen). Vid 1300-talets mitt revs det gamla koret och ersattes med de två östliga travéerna samt sakristia. Då tillkom också triumfkrucifixet för den nya triumfbågen. Sammanställd med dokumenterade uppgifter blir anmälandens rekonstruktion ytterst sannolik. Av intresse är påpekandet om dateringen av Mariabilden till 1437, tiden för utförandet av ett avlatsbrev. Största utrymmet i minnesskriften tar som sig bör skildringen av nya kyrkans byggande, som bygger på kyrkböckernas utförliga protokoll, samt en beskrivning av inventarierna.

Bengt Cnattingius.